Муркаш район хаçачĕ

Çĕнтерӳ ялавĕ

1944 çулхи майăн 5-мĕшĕнченпе тухать

40 (7680) № ✻ Юн кун, 2009 çулхи майăн (çу) 20-мĕшĕ ✻ Хакĕ ирĕклĕ

Пĕтĕм тĕнчери çемье кунĕнчен

100-мĕшне те, ытти ачасене те чысларĕç

– Киле кĕрсен мĕн сас лайăх?

– Ача-пăча сасси лайăх, - ача пулнăран ун чухне И. Вдовина шăрантаракан çак юрăн шухăшне тараннăн ăнланман та пулĕ. Чăннипех те, çемьере чи хакли – ача иккен. Пĕтĕм пурнăç тĕллевĕ, тĕшши унпа çыхăннă. Çавăнпах пулĕ иртнĕ эрне кун Пĕтĕм тĕнчери çемье кунне паллă тунă май район администрацийĕн ырă йăласен залне Муркаш ял тăрăхĕнчи (çак кун пур ял тăрăхĕнче те асăннă уява халалланă мероприятисем иртрĕç. Ача амăшĕсемпе, опекунсемпе, нумай çул пĕрле пурăнакансемпе, ют ачана пурăнма илнĕ çемьесене тĕл пулусем иртрĕç) кăçал «сĕн кайăк» вĕçсе килнĕ çемьесене пуçтарчĕç.

Кăçал ку ял тăрăхĕнче 14 ача çуралнă пулсассăн, вĕсенчен 10-шĕ вара ашшĕ-амăшĕсемпе пĕрле уява килчĕç. Вĕсенчен пĕри – Алла Ивановнăпа Сергей Александрович Кабуркинсен хĕрĕ Дарья – районта кăçал çуралнă 100-мĕш ача пулчĕ.

(Вĕçĕ 4-мĕш стр.).

Сăн ӳкерчĕкре: уяври самант.

Н.ПАВЛОВА сăн ӳкерчĕкĕ.

Республикăра

Кинофестиваль йыхравлать

Шупашкарта иртнĕрме палăртнă пĕтĕм тĕнчери кинофестивале мĕнле хатĕрленни çинчен республика правительствин тунти кунхи канашлăвĕнче культура министрĕ Роза Лизакова каласа панă. Фестиваль программине килĕшӳллĕн кăçалхи çĕртме уйăхĕн 1-6-мĕшĕсенче 9 çĕрте 82 кинофильм куравĕ иртет. Фестиваль президентĕн тивĕçĕсене кинорежиссер, Раççей халăх артисчĕ, Раççей Федерацийĕн Общество палатин Культура енĕпе ĕçлекен комиссийĕн председателĕ, «Мосфильм» киноконцернăн генеральнăй директорĕ Карен Шахназаров хăй çине илнĕ. Мастер-классем йĕркелĕç, Эльдар Рязановпа, Алексей Петренкăпа, Дмитрий Харатьянпа, Раççейăн ытти киноçăлтăрĕпе пултарулăх тĕл пулăвĕсем ирттерме палăртнă. Республика пуçлăхĕ Шупашкарти пĕтĕм тĕнчери кинофестиваль «Чăваш Енре пурăнакансемшĕн, республика хăнисемшĕн чунпа кăмăл-туйăм тĕлĕшпе çутă, асра юлмалли пулăм пек палăрса юлмалли» çинчен каланă.

Çур аки – 2009

Çĕр улми пуссинчи ĕçсем

Районти пĕрлешӳллĕ хуçалăхсенче çурхи тыр-пула акса пĕтернĕ май ĕçсем çĕр улми пуссисене куçрĕç. Районта кăçал агротехникăлла вăхăтра «иккĕмĕш çăкăра» 1195 гектар çинче лартса хăвармалла. Ĕнерхи кун тĕлне районти пĕрлешӳллĕ тата хресчен (фермер) хуçалăхĕсенче çĕр улмине 732 гектар çинче лартма ĕлкĕрнĕ. «Иккĕмĕш çăкăр» лартассипе ĕçсем «Оринино», «ДаАн», «Свобода», «Ударник» хуçалăхсенче аван пыраççĕ. Бархаткин, Гаврилов, Толстов, Е. В. Пайгусова хресчен (фермер) хуçалăхĕсенче тата ĕнер кăнтăрла тĕлне Ильич яч. хис. кооперативра ку ĕç вĕçленнĕ те ĕнтĕ.

А. БЕЛОВ.

Салтак ячĕ тухсан

Чыс кӳмен утăма тăвас марччĕ

Çара хисеплесси çултан çул ытларах сисĕнме пуçларĕ. Ку çара хĕçпăшаллантарасси вăйланса, çĕнелсе пынипе тӳрремĕнех çыхăннă ĕнтĕ. Çартан тавранакансем те нумай чухне службăна малалла тăсма контракт мелне суйласа илеççĕ, уйрăмах паянхи йывăр финанс лару-тăру вăхăтĕнче.

Инçе каяр мар. Акă Муркаш лицейĕнчи кадет класĕнче хастар хĕрсемпе яшсем те йышлансах пыраççĕ. Сирĕн тĕллевĕ çамрăксен пурри савăнтарать, паллах. Анчах çартан пăрăнса юлакансем те пур-ха. Мĕншĕн тăваççĕ-ха яшсем хăйсен пурнăçĕнче ура хуракан утăма? Çак ыйту тавра калаçăпăр та паян Муркаш тата Элĕк районĕсен çар комиссарĕпе Валерий Венадьевич Буклаков подполковникпа тата комиссариатăн 1-мĕш отделени пуçлăхĕпе Игорь Васильевич ЕРМОЛАЕВПА.

– Калăр-ха, тархасшăн, хĕсметрен пăрăнакансем пирĕн çар комиссариатĕнче нумайăн-и? Тата вĕсем ытларах хăш çулсенче çуралнисем?

Валерий Венадьевич: Малтанах манăн çара каяссинчен пăрăнни законодательствăна пăсни пулнине аса илтерес килет. 2008 çултанпа Раççей Федерацийĕн Аслă сучĕ призыв вăхăтне çитнĕ яш повестка илнĕ хыççăн çар комиссариатне пымасть пулсан, вăл саккуна пăснă тесе палăртма йышăннă. Çавăнпа та çара кайма вăхăт çитнĕ яшсем повестка илсен пирĕн пата килменни – питĕ пысăк йăнăш.

Игорь Васильевич: Муркаш тата Элĕк районĕсенчи çар комиссариатĕнче паянхи кун тĕлне çара каяссинчен пăрăнакансем сахалах мар. Муркаш районĕнче кунашкаллисем пурĕ 18 çын. Çул ӳсĕмне илес пулсан, вĕсем ытларах 22-27 çулхисем.

– Çакăн сăлтавĕсем мĕнре?

В.В.: Сăлтавĕсем тĕрлĕрен. Малтанах ашшĕ-амăшĕсен те, яшсен те юридици пĕлӳлĕхĕ питĕ начар пулнипе çыхăннă çакă. Хăш-пĕр ашшĕ-амăшĕсем ывăлĕсене çара ярас мар тесе вĕсене ирĕксĕрех саккуна пăстараççĕ. Çапла тунипе ывăлĕсен пурнăçне пăсса хураççĕ. Хальхи вăхăта илес пулсан, салтаксене хĕрӳ вырăнсене, калăпăр, Чечен Республикине е Осетине, ямаççĕ. Ытларахăшĕ Атăлçи çар округĕнче е Мускав çывăхĕнчех хĕсметре тăрать. Хĕрӳ вырăнсенче вара – контрактпа çара юлнисем.

Çулланнă каччăсем, паллах, хăйсенчен кĕçĕнреххисемпе пĕр строя тăрса хăйсен «чысне» ӳкересшĕн мар. Анчах та çыннăн характерĕ çак чикĕне самантрах пĕтерме пултарать. Туслăх, çирĕп кăмăл-сипет пулни яшсене салтакра питĕ пулăшать. Нумайăшĕн вара салтакри юлташла çыхăнусем ĕмĕрĕпех тăсăлаççĕ.

Çар пурнăçĕнчен хăраса, шикленсе пурăнакансем медицина тĕрĕслевне те вĕçне çитермеççĕ. Çапла хăйсен сывлăхĕ мĕнлине пĕлмесĕр салтака каяссинчен пăрăнса саккуна хирĕçлекен утăм тăваççĕ. Вара администрацилле явап тытмалла – штраф тӳлемелле – пулса тухать.

И.В.: Акă пĕлтĕрхи çуркуннерепех Çатракасси ял тăрăхĕнче пурăнакан пĕр каччă çартан пăрăнса çӳрет. Çултăк каялла вăл повестка илсе районти медицина тĕрĕслевĕ тата призыв комиссийĕ витĕр тухнă. Чăваш Республикинчи çар комиссариачĕн медицина комиссийĕ те ăна «пĕчĕк çитменлĕхсемпе çара кайма юрăхлă» тесе çирĕплетнĕ. Çапах та вăл палăртнă кун районти çар комиссариатне пымарĕ.

(Вĕçĕ 4-мĕш стр.).

Тав тунă

Район пуçлăхĕ ячĕпе – çыру

Çак кунсенче «Чăваш Енри энерги сутакан компани» акционерсен усă обществин генеральнăй директорĕнчен М.Ю. Шируновран район пуçлăхĕ ячĕпе çыру килнĕ. Çырура çапла палăртнă:

«Хисеплĕ Юрий Александрович!

2009 çулхи апрелĕн 22-мĕшĕнче, Пĕтĕм тĕнчери çĕр кунĕнче, «Чăваш Енри энерги сутакан компани» акционерсен усă обществи (ДЗО ОАО «Русгидро») Чăваш Республикин Промышленноçпа энергетика министерствипе Республикăри тарифсен службы пулăшнипе Пĕтĕм Раççейри пиллĕкмĕш хут ирттерекен «Золотая опора» конкурсăн итогĕсене пĕтĕмлетрĕ.

«2008 çул итогĕсемпе электричество энергийĕпе усă куракансенчен чи лайăххи» ята республикăри 150 предприяти тивĕçрĕ.

Муркаш районĕнчен çĕнтерӳçĕсен шутне «Герой» ял хуçалăх производство кооперативĕ (председателĕ Р.Н. Тимофеев), Чăваш Республикинчи «Моргаушская» чăх-чĕп фабрики» патшалăх унитарлă предприятийĕ (директорĕ Н.Г. Ванеркин), А.Н. Вязов уйрăм предприниматель, «Муркашри кирпĕч завочĕ» акционерсен усă обществи (директорĕ В.П. Тукмаков), «Сундырь-Хлеб» чикĕллĕ явапăхлă общество (директорĕ Л.Г. Ильгечкин) лекме пултарчĕç.

Ирĕк парсамăр Сире районти потребительсене энергипе тивĕçтерсе тăрассин задачине татса пама яланах хатĕр пулнишĕн, пысăк пĕлтерĕшлĕ çак ĕç çине тивĕçлĕ тимлĕх уйăрнишĕн тав сăмахĕ калама».

РФ Пенси фончĕн районти управленийĕнче

Ача амăшĕн капиталне – çурт-йĕр кредитне тӳлеме

Чăваш Енре, çавăн пекех пирĕн районта та, çурт-йĕр условийĕсене лайăхлатма илнĕ кредитсене саплаштарма ача амăшĕн капиталĕ шучĕпе укçа-тенкĕ килме тытăнчĕ. Çавна май кун пирки тĕплĕнрех каласа пама Раççей Пенси фончĕн районти управленийĕн пуçлăхне Елена Михайловна АЛЕКСАНДРОВАНА калаçăва чĕнтĕмĕр.

– Раççей Пенси фончĕн республикăри уйрăмне заемщиксен счечĕсем çине куçарса пама 55 миллион тенкĕ ытла килсе çитнĕ. РФ Пенси фончĕн Чăваш Республикинчи уйрăмĕн управленийĕ Роза Кондратьева ăнлантарса панă тăрăх, ача амăшĕн капиталĕн малтанхи тӳлевĕн списокне февраль уйăхĕнче пăхса тухнă чухне тӳлемелле тесе йышăннисем пурте лекнĕ. Саккунпа пăхнă пек 3 кун хушшинче укçа-тенкĕне банк счечĕсем çине куçарса параççĕ. Ача амăшĕн капиталĕпе усă курма заявка тăратнисен тепĕр списокне заявленисене март уйăхĕнче пăхса тухнисене кĕртнĕ. Унта татах 540 заемщик. Ку тĕллевпе укçа-тенкĕ май уйăхĕнче килсе çитессе кĕтеççĕ. Раççей Пенси фончĕ ачаллă çемьесене пулăшас тĕллевпе ача амăшĕн капиталĕн сертификачĕсемпе тивĕçтерессин пур обязательствисене те вăхăтра пурнăçласа пырать.

Кăçалхи пĕрремĕш кварталта Пенси фончĕн районти управленийĕ ача амăшĕн капиталне пурăнмалли çурт-йĕр кредитне тӳлеме ярассипе 21 заявлени йышăнчĕ. Республикипе ку тапхăрта кун пек заявленисем 1000 ытла пулнă. Районĕпе йышăннă заявленисенчен 13 заявление 3,6 миллион тенкĕлĕх, Чăваш Енпе 700 ытла заявление 201 миллион тенкĕлĕх тивĕçтернĕ.

Законодательствăпа килĕшӳллĕн заявленисене пăхса тухма пĕр уйăх уйăраççĕ. Укçа-тенкĕне куçарма йышăннă пулсан, ку сумма кредит тӳлеме 2 уйăх хушшинче килсе çитмелле. Районти управлени 2009 çулхи январь уйăхĕнче йышăннă заявленисемпе кредитсем тӳлеме ача амăшĕн капиталĕн укçитенки килсе çитнĕ ĕнтĕ.

Саккунпа пăхнă тăрăх 2009 çулхи январĕн 1-мĕшĕнчен тытăнса ача амăшĕн капиталне тĕп парăма тата кредитсен процентĕсене (вăл шутран ипотека енĕпе те), çурт-йĕр туянма е тума илнĕ займсемшĕн тӳлеме те усă курма юрать. Çурт-йĕр кредичĕн парăмĕсене тӳлеме усă курнă чухне ача амăшĕн капиталне 2010 çулхи декабрĕн 31-мĕшĕччен тунă кредит килĕшĕвĕсемпе ача 3 çул тултаричченех уйăрса параççĕ.

2007 çултан тытăнса районĕпе ача амăшĕн капиталĕн сертификачĕсене 449 панă. Çав тапхăртах республикипе – 11,5 пин сертификат. Çак вăхăта ача амăшĕн капиталĕн виçи 299731 тенкĕ те 25 пуспа танлашать.

Хăвăра интереслентерекен ыйтусем пулсан тӳрĕ линипе РФ Пенси фончĕн республикăри уйрăмне 58-59-45 номерпе тата Пенси фончĕн районти управленине 63-0-41 телефонпа шăнкăравлама пултаратăр.

Пĕрлехи информаци кунĕ

Тĕрлĕ коллективсенче пулса курĕç

Паян районта пĕрлехи информаци кунĕ иртет. Районти ĕç коллективĕсемпе тĕл пулма Чăваш Республикин Министрсен Кабинечĕн Председателĕн çумĕ, ЧР промышленность тата энергетика министрĕ Ю.П. Волошин ертсе пыракан ушкăн килет. Хăнасем вырăнсене пулса курнă май коллективсенчи ĕç-хĕлпе паллашĕç, граждансен ыйтăвĕсем çине хуравлĕç.

Юбилей

Саламлатпăр

Хамăрăн ăшă кăмăллă та чĕререн юратнă аннене, хунямана, асаннене, Малтикас ялĕнче пурăнакан – **Мария Анисимовна КИРПИЧНИКОВАНА** 85 çулхи юбилейпе чĕререн тухакан чи ăшă сăмахсемпе саламлатпăр. Пурнăçра çирĕп сывлăх, тулли пурнăç, ирсĕмни вăй-хал сунатпăр. Паян та эсĕ пире хавхалантарса пулăшсах тăратăн. Тăйма пуç сана пуриншĕн те. Эсĕ пурри пирĕншĕн телей, пуянлăх, савăнăç.

Салампа: мăшăрĕ, икĕ ывăлĕ, кинĕсем, мăнукĕсем, йышлă тăванĕсем.